

אולפנת קרית חינוך
שעלבים

בס"ד

בית מדרש יוצר

אולפנת שעלבים

תשס"ח

בהנחיית:

הרב ישי מאיר – ראש האולפנא

מלי כיאט – מורה לאומנת

”התחלה” – סדנא מספר 1

בוקר, בראשית, הקדמה ל... , התהוות, התחוללות, כניסה, לידה, מפתן, פרוזדור ל...
פתח, ראשית, ראשוניות, ימי בראשית, יסוד, טבילת אש, צעד התחלתי, מעין דלת כניסה, יציאה
לדרך חדשה, ראשיתו של תהליך, התעוררות.
אין התחלה בלי סוף, התחלה היא יותר מאשר חצי מהכול.

הרב שג”ר

**כשיגיע היום להיות נגמר ונפסק, אז צריך האדם להתעורר בהתעוררות גדול...
ולהתעורר אז בהשתוקקות וכיסופין גדולים לד’ יתברך ולהתפלל בדביקות גדול כי
הבריאה של כלל זה היום כבר נגמר ונפסק ומי יודע מה ילד יום... וממילא מובן מזה
בפרט כשמגיע השנה להיות נגמרת ונפסקת, היינו בחודש האחרון של השנה הוא חודש
אלול שאז הם ימי רצון וכיסופין דקדושה, בוודאי צריך להזכיר את עצמו בכל הני”ל...**

מקורה של ההתחדשות, היא בחינת 'איתהפכא', היא במותו של הישן.
התחדשות יכולה להתקיים רק במקום שהישן נגמר וכלה.

כאשר יש התחלה חדשה, היא מבוססת על מה שהיה ומתפתחת ממנו.
רוצה להגיע צריך לדמיין את סוף השנה – דמיון הסוף, ”טוב אחרית דבר מראשיתו”.
האחרית טובה כשכבר נוכחה בראשית. חשוב לדעת לאן אני הולך, מה אני מחפש.
איך מגיעים להבנה עמוקה של המציאות.

כדי להתחיל את חודש אלול אנו צריכים לסגור מבחינת שכבות בונות כתהליך הנבנה בתוכינו,
העבר הוא חלק מהצמיחה שלנו.

מטרת הסדנא

לחוות דרך האומנות את התחושה של ההתחלה, תחילת מסע.

יצירות מסדנא 1

הציור מסמל שהשנה יהיה יותר טוב משנה שעברה מבחינת דת, חברות סניף ומשפחה וכל מה שקשור לחיים שלי. הצבעוניות מביעה תהליך שמתחיל ברגעים חשוכים אך מתקדמת לעבר רגעים בהירים יותר.

ההמשך הטוב תלוי ברצון ההתחלתי. דרך כל המראות רואים את בבואתי, שהיא חלק מהתהליכים בחיים שלי.

לקראת השנה החדשה אני מקווה להיפתח ולפרוץ כמו הקווים האדומים הנפרדים מתוך המסקנטייפ המשובב. להפסיק לפחד, לבטוח בעצמי, לא לשמור בבטן הכל, כמו הטיפות הסגולות שכל כך שואפות לצאת מהמעטה, אך מצליחות רק מעט.

”התהליך שבדרך” - סדנא מספר 2

אורות התשובה, הרב קוק

”חטא הארץ גרם שאין טעם העץ כטעם פריו. התשובה תשוב לעולם ותחדיר את הזיו המגמתי באמצעים עצמם”.

בתחילת הבריאה ראוי לאדם היה טעם העץ להיות גם הוא כטעם פריו כל האמצעים המחזיקים איזו מגמה רוחנית גבוהה כללית ראויים היו להיות מוחשים בחוש נשמתי באותו הגובה והנועם, שעצם המגמה מרגשת בו כשאנו מצירים אותה. אבל טבע הארץ, התנודדות החיים, ולאות הרוחניות כשהיא נסגרת במסגר הגופניות, גרם שרק טעמו של הפרי, של המגמה האחרונה, האידיאל הראשי, מרגש הוא בנעמו והדרו, אבל העצים הנושאים עליהם את הפרי.

עם כל נחיצותם לגידול הפרי, נתעבו ונתגשמו ואבדו את טעמם. זהו חטא הארץ, שבעבורו נתקללה כשנתקלל גם האדם על חטאו. וכל פגם סופו לתיקון. על כן מבטחים אנו בברור, שיבואו ימים שתשוב הבריאה לקדמותה, וטעם העץ יהיה כטעם הפרי, כי תשוב הארץ מחטאה, ואורחות החיים המעשיים לא יהיו גורמים לחוץ בעד הנועם של האור האידיאלי, הנתמך בדרכו על ידי אמצעים הגונים, המחזיקים אותו ומוציאים אותו מן הכח אל הפועל.

התשובה עצמה, המזרמת את הרוח הפנימי, אשר נטבע במצולות תהום של ההעדר המגמה האידיאלית, על ידי נתינת רוח לרוח הצדק, שנתן בתחילה במועקה, תיתן עז לרוח האידיאלי לחדור בתוקפו גם בחלקי כל המכשירים הרבים, ומכולם יטעם טעמם של הזיו המגמתי, ולא ישא עוד האדם חרפת העצלות בדרך החיים האמיתיים.

בעולם הגלוי רואים רק את ההתנהגות החיצונית. אולם המעשה הטוב הוא תוצאה של שרשרת התרחשויות פנימיות. המעשה הטוב הוא תוצאה של הרגשה מוסרית שנולדה כתוצאה ממחשבה אודות הנושא.

המחשבה אודות העניין התחילה בגלל שאיפה כמוסה להיטיב, שאיפה הכמוסה התעוררה בגלל הנשמה של האדם, בגלל המהות הפנימית של האדם, בגלל המהות הפנימית הטובה והקדושה שלו המעוררת את השאיפות החיוביות. כל מעשה חושף את הנשמה, ונותן לה אפשרות לחדור אל האישיות, כמו פתיחת חלון בפני קרני שמש.

מן הפסוקים המתארים את הבריאה עולה כי העץ עצמו היה אמור להיות בעל טעם כמו הפרי. הפסקה מדברת על הפער בין הציווי האלוקי לבין המימוש והשלכותיו על חיי האדם.

כאשר אדם מצייר לעצמו מטרה רוחנית נעלה, הציור גורם לו קורת רוח. הוא מסוגל לחוש את הטוב והנועם שבדבר. אולם כשהאדם עסוק בפרטים הטכניים המרובים שנוקקים על מנת להגיע למטרה הרוחנית הוא כבר לא חש את אותה תחושת נעימות.

להיפך, במקרים רבים, הפרטים האפורים מייגעים ויוצרים תחושת מועקה. הפער בין המטרה לאמצעים לא היה אמור להיות מלכתחילה. כל פרט המוביל אל המטרה הנעלה היה אמור ליצור תחושת סיפוק ושמחה גדולה. הטבע הארצי, החומרי, חוצץ, ולא מאפשר לאדם לחוש את הערך של הפעולה שהוא עושה. ככל שיורדים לרמת המעשה, ככל שהעולם הרוחני מתכווץ למימדים של פעילות פיזית, כך הוא פחות מורגש.

לכן כל עוד מדובר על המחשבה והשאיפה הכללית האדם עדיין מסוגל לחוש את המשמעות הגדולה שבדבר, אבל כשגולשים אל המעשה הרוחניות נכלאת בכלוב צר של עשייה וממילא בטל טעמה.

עמדנו על כך שבעולם האידיאלי ראוי היה טעם העץ להיות כטעם הפרי. "עץ פרי". העץ – משל הוא לדרך לקראת היעד והפרי – המטרה. צריכים היינו להרגיש בדרך אותה עוצמה וגדולה הקיימת במטרה.

הארץ חטאה וכעת יש "עץ עושה פרי". הפרי שהוא כמובן העיקר – מתוק ואוצר בתוכו את הזרעים להמשך.

אך הדרך להגיע אליו, העץ, מרה.

קשה לראות את העוצמה והיופי שבדרך אל המטרה.

פעמים הרבה אנו חסרי סבלנות וחפצים היינו לדלג ולהגיע למטרה במהירות. תחושת הפספוס שבדרך – היא תוצאה של חטא הארץ.

מטרת הסדנא

להיות בתחושה שיוצאים לתהליך, לנסות לחוות את התהליך שבדרך.

יצירות מסדנא 2

שביל הוא במספר צבעים, כי אנו עוברים כל הזמן שינויים בדרך אל המטרה. הנקודות השחורות הן נקודות ייאוש, לפעמים אנו מתייאשים באמצע הדרך ואין לנו יותר כוח להמשיך הלאה. המראות מסמלות את ההסתכלות שלנו למה שהיה לנו במשך כל הדרך. האם השתנינו, איך היה, האם עברנו בהצלחה ובקלות...

ציירתי שער פתוח ודרך המתחילה ממנו. הדרך מצוירת בצבעים בהירים המסמלים את האור ואת המחשבות שבדרך. בסוף הדרך תיבת אוצר סגורה כדי שיראו את הצד המוחספס שבאוצר. גם הכתב ליד השביל שציירתי "מיטב מן האוצר נמצא בדרך, כל שעלינו לעשות הוא לשים לב ולאסוף אותו". המשפט בא לבטא את החשיבות הגדולה שיש לדרך, השער מחוספס כיוון שיש בנו חשש גדול לצאת לדרך.

בציור רואים שביל ושער, אחרי השער המשך של השביל. השביל שלפני השער זה מה שהיה עד עכשיו. השביל ברור וכל חלק נמצא במקום שלו, לא מעורבב עם שאר הצבעים. המראות אלו החלקים הקטנים שהיו על השביל שלא כל כך הבנתי וחשבתי שהם שוליים אבל הם באמת דברים טובים... ואז כשמגיעים לשער, שהוא משהו חדש הכול נהיה מטושטש ולא כל כך ברור ומובן, כי אני לא יודעת מה השער, אני לא יודעת איזו התחלה זו, אבל אני יודעת שהיא קיימת ותגיע בקרוב.

ציירתי עץ הפוך כי זה עולם הפוך, אנשים תמיד נוטים תמיד להסתכל למעלה אל השמים לראות מיד את המטרה, את היעד. זה חשוב וחיוני אבל ברגע שמגדירים את המטרה, יש להשפיל מבט אל השורשים ולתכנן את הדרך ואת המסלול, לכן השמים נמצאים בגזע. המטרה נמצאת בבסיס, הבסיס מכוון למטרה.

הפתיחה היא בעצם להגיע למטרה מסוימת. ציירתי שער ובו צל של אדם. האדם נמצא בתוך, אך הוא צל, עדיין לא מוגדר. הוא בתחילת דרכו והוא בעצם רוצה להגיע למטרתו שהיא העץ...

”שהייה לפני היציאה לדרך” - סדנא מספר 3

חדריו, הרב קוק

”הביאני המלך חדריו”, שיר השירים

כשם שיש לו להקדוש ברוך הוא
חדר חדרי חדרים בתורתו,
כך יש להן לתלמידי חכמים,
לכל אחד ואחד
חדר חדרי חדרים בתורתו. אליהו רבה

הנני צריך רק לעמוד
על ההקשבה העצמית,
להאזין את סוד השיח
של היצירה בחדרי חדריה,
אשמע ותחי נפשי.

”נפשי שואפת להיות חודרת בתוך חדריה הפנימיים,
כל מה שהנני מתאמץ לדלות מאור
התורה ומאור העולם, הנני מוצא שכל
השורשים של המבקשים הטהורים, מכרחים
הם להיות נמצאים במעמקי הנפש עצמה,
שאורה הוא נטול מאור התורה ומזיו העולם...”

רגע לפני היציאה לדרך אנו חווים את השהייה, הרגע לפני כניסה למסע.

אני מבקשת לא להיכנס, לחכות, להיות במקום המושהה.
לחשוב כיצד החדרים הפנימיים נראים בעיני רוחי בזמן השהייה, אילו מחשבות של עצירה
לקראת הבאות. שנה חדשה, רצונות חדשים, אולי דרך חדשה.

מטרת הסדנא

לחוות את השהייה לפני היציאה, דרך היצירה. לא למהר להיכנס לדרך.

יצירות מסדנא 3

בחדר הראשון יש חוטים מכל מיני צבעים. צבעוניות, שמחה והתרגשות של התחלה חדשה. בחדר השני יש דף עכור שסותם את מה שנמצא שבפנים. מראה את הפחד מהלא נודע, לא יודעים מה יש אחר כך / מתחת. בחדר השלישי יש נייר גרוס שמראה אצלי בלבול ובאלגן.

בחדר החמישי יש חוט ברזל שהוא קשה וכואב, הוא מסורבל בעצמו, באלגן כואב. על זה רשת ברזל שהיא חזקה וכאילו מגנה עלי שלא אפגע, היא גם מעל הפחד והכאב, אולי כדי להגן עליהם שלא יפרצו.

חדר זה מבטא חששות שיש לפני ההתחלה, עם קפיץ מסורבל שחושש לקפוץ החוצה, בפתח החדר יש מראה כי הוא מסתכל על עצמו וחושב האם כדאי לצאת.

בחדר הפנימי מראות שבורות, השברים אצלי בפנים, הכאב והרגשות האמיתיים לא מסודרים או מיופים. המראות נותנות לי מקום להביט בעצמי באמת. לפעמים כואבת ופוחדת ולפעמים שמחה, הלב שייך למקום הפנימי. חדר אחד שחור, תת מודע, זיכרונות, מחשבות ורגשות לא מוכרים לא ידועים אבל משפיעים על הכול בחיי.

”פנימיות / חיצוניות” - סדנא מספר 4

המלבוש, שי עגנון

חייט אחד היה יושב ועוסק במלבוש עם פנות היום. המלבוש עשוי היה לשם השר והאריג מובחר שבמובחר, מן האריגים שנעשים בבית מלאכתו של השר. החייט זקן היה ועיניו שימשו כל צרכן ואף ידיו רפיוות היו, והחמה כבר עמדה לשקוע והמלאכה עדיין לא נגמרה. כל זמן שהיה יום והייתה החמה מאירה נטרד החייט בדברים שנדמו לו שאי אפשר בלא הם, משעבר היום והגיע להביא את המלבוש לבעליו ראה והכיר שלא היה צורך בהם. אבל צורך להביא את המלבוש לשר... דבר אחד בלבד עדיין הקיש על מוחו, שנתן לו השר מלבוש ואבד המלבוש, ידיעה זו החזיקה אותו כשהוא, אבל לא לזמן מרובה. והלוא דברים קל וחומר, ומה במקום חיותו ביבשה לא הייתה כוחה מרובה, על אחת כמה וכמה בנהר בתוך מים רבים בתוך גלים עזים וקשים ומרובים וצוננים שהיו מחתכים בבשרו הזקן כאיזמל. מרוב צער נשתכח המלבוש, והתחיל עניין אחר מעסיקו, זה החשבון עשה בשעת תפילת מנחה... אמת שהקדוש ברוך הוא רחמני, אבל עבדיו אלו מלאכי חבלה רעים וקשים ומרים ואכזרים. למעלה כמו למטה, ולעניין המלבוש שלא השלים החייט, ולא עוד אלא שטינפו, ולא עוד אלא שאיבדו. השר מלבושים יש לו הרבה ויכול לוותר על מלבוש אחד, אבל החייט שאיבד את המלבוש שנעשה מן האריגים של בית מלאכתו של השר מה יענה ומה יאמר לכשישאלו אותו היכן מלבושו.

החייט קיבל בד לתקן מלבוש לשר. הוא כמעט סיים עבודתו והגיע המועד בו הוזמן למסור את המלבוש. כיוון שלא סיים – ביקש ארכה. אחרי עיכובים שונים הוא מנסה לגמור את עבודתו. המלבוש מתלכלך והחייט הולך לכבסו בנהר. סופו של דבר המלבוש נופל ונבלע על ידי דג. החייט שמנסה להציל את המלבוש טובע.

יש כאן תהליך של תיקון שלא הושלם במועד. אחרי דחיות רבות המלבוש לא בא לידי תיקון וסופו שאבד לגמרי.

משלא תיקנו בחודש אלול את שהיינו צריכים לתקן וסברנו שסיום התיקון יהיה בר"ה. משבא ר"ה, דחינו את התשובה ליוה"כ. כך נדחה התיקון עד שעבר המועד בו צריכים היינו למסור מלבוש מתוקן למלך.

הסדנא התמקדה במלבוש המאופיין על ידי המצוות, דיאלוג בין הפנימיות לחיצוניות. המאבק בין הרצון למימושו במציאות חיי המעשה.

מלבוש, טרקלין, פרוזדור, ניתן המלבוש, נתנה הזדמנות, פתאום בקשו לסיים, אם היו נותנים לו זמן יותר היה גומר את התיקון. איבד את האפשרות והשנה ממשיכה הכול נשכח והחיים ממשיכים הלאה.

מטרת הסדנא

פנימיות חיצוניות דרך הכסות.

יצירות מסדנא 4

ציירתי משהו גשמי כדי לבטא רעיון "רוחני".
הגררור באמצע תהליך השריפה, אך נשאר ממנו עדיין קצת
והאש עדיין בוערת.
כשאנו נכנסים לחודש אלול הנר חדש ודולק עם הרבה תקוות
ושאיפות להתקדם. אך מה שקורה בפועל זה שהימים עוברים
והנר נשרף והזמן אוזל.

אך כל עוד שהנר דולק, יש עוד אפשרות לתקן ולעלות.

ציירתי חייט שתופר לעצמו את החליפה. הוא בעצם קובע איך החליפה
שלו תראה, איך הוא בעצם יראה ולא אף אחד אחר, שום גורם חיצוני
אינו מעורב.

בזמן העבודה חשתי כאב פיסי. אנו עצמנו תופרים לעצמנו את האישיות,
גם מרגעים טובים וכואבים. השארתי מקום לא תפור שהוא בעצם יושלם
בעתיד, דרך השינוי וההתחלה החדשה.

הנשמה שלנו מורכבת כמו הצבעים שעשיתי, מפיתולים שונים.
במרכז צורה של גרעין זה מקום הנשמה, כי הנשמה היא הגרעין
של האדם.
על הצבעים יצרתי צורה של בגד, כי הנשמה מקרינה על הבגדים,
הפנימיות משפיעה על החיצונית.

”ההתלבטויות שבדרך” - סדנא מספר 5

אברהם בדרך לעקדת יצחק

”וישכם אברהם בבוקר

והבוש את חמורו

ויקה את שני נעריו אתו

ואת יצחק בנו

ויבקע עצי עולה

ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו אלוקים”.

התורה מעלימה את מה שעבר על אברהם בדרך.

הדבר העסיק הרבה את חז”ל. בעל המדרש מתאר את ההתלבטות שלו בדרכו לעקדה. אברהם לא פגש פיזית מלאך שטן או נהר. כל אלה ביטויים למחשבותיו: יש לו נקיפות מצפון ושאלות קשות על הקב”ה. אין לו תשובות: על מנת כן...
הדרך למטרה הקדושה מלווה פעמים הרבה בלבטים קשים הבאים ממקום טהור וטוב. המסקנה תמיד צריכה להיות שאנו נכונים לעשות את הדרך – כפי שמצפים מאתנו.

בסדנא התמקדנו בהתלבטויות שבדרך, הדרך בה אנו הולכים מבחינה אמונית, יש לנו שאלות ותהיות, האם זו הדרך?

כיצד נראית הדרך הפרטית, הבירור, החשיבה סביב הדרך מעלה מחשבות למודעות ויוצרות בהירות למרות שאיננו יודעים לאן נגיע, למרות שאנו ברצון לקרבת השם, ולהדבק בו יתברך.

מטרת הסדנא

ההתלבטות שיש בדרך, דרך היצירה.

האם באמת זו הדרך? מה קורה לי בדרך? איזה שאלות עולות לי דרך היצירה.

יצירות מסדנא 5

ציירתי שני גורמים עיקריים בהתלבטות ושניהם מתחילים בשחור. בעצם הספק הזה לאט לאט עולה, מתבהר ומתפתל. עשיתי הפרדה בין שתי ההתלבטויות, אחת בצבעים קרים ואחת בצבעים חמים. הם מסתבכים זה בזה ולפעמים עוטפים אחד את השני, אבל עולים מעלה ומתבהרים עד שזה מגיע לצבע הלבן. בעצם ההחלטה השלימה שבאה לבסוף אחרי כל ההתלבטות.

אני רואה את ההתלבטות כשני יצרים, טוב כחול ורע אדום, הם נלחמים. יש בתוכם את השאיפה, כל אחד מושך מצד אחר זו ההתלבטות שקורת בתוכי.

”יציאה למסע” - סדנא מספר 6

בהשתתפות מרצה אורח : אלחנן ניר

כתיבה יוצרת בעקבות יעקב אבינו.

בראשית פרק ל”ב

”ויקם בלילה הוא, ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו, ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבוק. ויקחם ויעברם את הנחל ויעבר את אשר לו. ויותר יעקב לבדו, ויאבק איש עימו עד עלות השחר... ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. ויאמר אליו מה שמך, ויאמר יעקב. ויאמר, לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.”

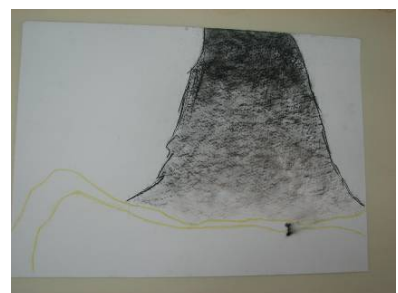
דמיון מודרך ויציאה למסע, בו אנו עוזבים את הקיים ויוצאים לדרך. אנו עוברים בין הרים וגבעות ורואים דמות רחוקה, אנו פוגשים אותה, מזהים לא מזהים, אותה הדמות נתנה לנו חפץ מוחשי לא מוחשי, אמירה או הבעת פנים ואיתה אנו ממשיכים במסע. עובר הלילה ועוד רגע מפציע האור, אור הזריחה. אנו במקום אחר.

משמעות היציאה למסע, הדרך בה עברנו, מחשבות על רגעים של חששות חרדות. בדרך אנו פוגשים חלקים פנימיים שלנו, אנו שומעים קולות פנימיים מתוכנו, נפגשים עם משאלות כמוסות ורצונות סמויים. בחלק השני יצרנו באומנות פלסטית את הפגישה עם הדמות או את החפץ שקיבלנו מהדמות או את ההבנה שקבלנו במסע.

מטרת הסדנא

העשרה בתחום אחר של ביטוי באומנות.
הפנמת החוויה דרך אומנות פלסטית.

יצירות מסדנא 6

”נשיות, רגש, הכלה” - סדנא מספר 7

בעקבות רחל אימנו

עין אי”ה, הרב קוק

”הרגש הוא ערך אחר לגבי השכל שהוא הפנים, הקדם.
וכ”ז הוא בהיותו מוכר בתור תכונה שלמה משמשת לעצמה ולא בתור כח נחלש של השכל. וכאשר קרבת אלוקים במעשים ועבודה לאדם אפשר לייסד רק ע”פ תכונת הרגש שהוא גם כן יצור כפיו של יוצר כל, והקבלת האדם את קונו לפי ערכו בטעם הרגש היא העבודה הרצויה שהרבה פינות התורה נוסדו עליה...”

- ההתמקדות.
- ההכרה בדמות הנשית שבתוכי.
- ההכלה שבתוכי.
- הרגש שאנו לא שמים אליו לב ביום יום.

מטרת הסדנא

ליצור בחומר את תחושת הנשיות שנמצאת בכל אחת מאיתנו.

יצירות מסדנא 7

”שמיטה” - סדנא מספר 8

בהשתתפות מרצה אורח: חגי

”וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'...”

התרחקות מהאדמה בשנת השבע יוצרת הרפיה במידת הביטחון בהשם, השתאות מול הקניין האישי שחוזר ליקום. תהליך הריחוק משפיע לא רק על האדמה, אלא גם על זהותו העצמית של האדם כיוצר וכבעלים. בעל השדה הולך ומאבד את תחושת הבעלות והשליטה על שדהו. הוא מצווה לשמוט וליטוש את אדמתו, להשאירה ללא טיפול, כביכול מוזנחת ועזובה – ”והשביעית תשמטנה ונטשתה”. על ידי הריחוק מהאדמה הגשמית, המוחשית, האדם מתחבר אל אלוהיו מתוך בטחון ועבודה רוחנית, להסכים לא להיות שולט על האדמה אלא מתוך עזיבה התרחקות. עזיבה זו מאפשרת לאדם ראייה מחודשת על האדמה. התבוננות מנקודת מבט אחרת ללא פעולה. המנוחה והרגיעה של האדמה מאפשרת התחדשות של האדמה. מתוך אי עשייה יש צמיחה, צמיחת בר.

מטרת סדנא

יצירת סימנים ביצירת פחם. מתוך עצירה והתבוננות ביצירה, נוצרים דברים חדשים לא מכוונים וידועים מראש.

יצירות מסדנא 8

"הבאר" - סדנא מספר 9

פרשת ויצא - הבאר

"וירא והנה באר בשדה..."

האבן על הבאר מהווה הסתר שניתן לגלותו רק על ידי איסוף כל הכוחות לנקודה אחת. חפירה בתוך הנפש, חיפוש הכוחות הפנימיים, מתגלים בגילוי ובחפירה של הבאר. וכשמגיעים למים יש השתקפות של הנשמה הפנימית.

מקווה מים, חפורה, חצובה, תהום, שואב מים, באר ששתית ממנו מים - אל תזרוק בו אבן, הבאר הבקיעה מימיה, מצאו באר מים חיים, באר פנימית.

החפירה הפנימית תמיד מגלה את המים החיים בנשמה של האדם, אך יש לגלות אותה במאמצים מרובים על ידי תפילה ברצון, במודעות גדולה ובעבודת השם יתברך.

מטרת הסדנא

למצוא את הבאר הפנימית בכל אחת ואחת, גילוי הפוטנציאל של כל אחת ואחת.

הרב שג”ר

לעיתים רבות אנו מוצאים בתנ”ך ובחז”ל את הדימוי של הארץ כאישה, פעמים כרעיה ופעמים כאמא. דימוי האימא הינו דימוי של הכלה, דימוי הרחם שבו אנחנו נכללים, מקבלים חסות ובטחון, וזהו גם הדימוי של הארץ ושל האדמה. אדמה מסמנת את הפוטנציאל, את שטרם עוצב, עובד או צמח, את שעדיין ממשיך כביכול להיברא גם לאחר סיום הבריאה.

הביטוי התנ”כי של מוות הוא האדם הנאסף אל אבותיו, או אל נחלת אבותיו. זאת איננה סתם האדמה שהאבות נאספו אליה ונכללו בה. זו אדמה המופרית באותם אנשים שחיו עליה שצעדו עליה והרוו אותה בזיעת אפם. על כן היה הקניין הראשון של היהודי בארץ ישראל קניין של קבר משום שקניין זה משקף את הזיקה העמוקה והראשונית של יהודי אל נחלתו, את ההתמזגות המלאה את העובדה שרוח האבות שורה באדמה הזו ומכאן הקשר הנצחי והבלתי מופר אליה.

”אמא אדמה”. זהו כור ההיתוך, המקור של הכל. כרחם האם, גם האדמה היא המצע ממנו מתחיל הכל לגדול ולפרוח.

במות האדם הוא חוזר לנקודת ההתחלה, לאדמה ממנה לוקח.

עבודת האדמה מקדמת עובד במישרין את ה' (הרש"ר הירש). הוא מביא את האדמה ליעודה. זאת ועוד, אומר הנצי”ב, קללת האדמה – אינה אלא ברכה. כיוון שהאדם אחרי החטא אינו רואה בכל דבר את התגלות ה' – עבודת האדמה בזיעת אפיו היא זו שתוביל לראיית ה' באדמה – שכל הפוטנציאל גלום בה.

הדגש בכל הנ”ל הוא לראות את הכוחות הטמונים באדמה, האדם. כל שיש לנו הוא להוציאם לפועל, לגלות את הכוח הפנימי, את היכולת ליצור להביע ולהמשיך את נשמותינו עוד ועוד לעבודת השם יתברך.

מטרת סדנא

יצירת חוויה יצירתית דרך המגע באדמה, יצירה בחומר וחול, כמקור ממנו נוצר האדם.

יצירות מסדנא 10

”מים” - סדנא מספר 11

מדרש רבה:

נמשלו דברי תורה במים... מים מסוף העולם ועד סופו... המון מים מן השמים כך התורה מן השמים...מה מים בקולי קולות, שנאמר תהילים כ”ט ”קול ה' על המים”, כך תורה בקולי קולות...

מה מים מטהרים את האדם מטומאה, שנאמר ביחזקאל ל”ו ”וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם”, ומה מים יורדין טיפין ונעשות נחלים נחלים כך תורה... מה מים אם אין אדם צמא אינה ערבה בגופו, כך התורה אם אין אדם עייף בה אינה ערבה בגופו. מה מים מניחין מקום גבוה והולכים במקום נמוך, כך התורה מנחת מי שדעתו גבוהה עליו ומדבקת במי שדעתו נמוכה עליו... ומה מים כשאין אדם יודע לשוט בהן סוף שהוא מתבלע, כך דברי תורה אם אין אדם יודע לשוט בהן ולהורות בהן, סוף שהוא מתבלע.

שם משמואל:

”... למים הוא מי שבו היפך ענין התאחדות, והוא עיניין פיזור היפוך מדת המלוכה...”

למדנו מתוך המדרש, פנים שונות להשוואה של תורה למים. תכונות מיוחדות למים, המים כחומר מתפשט ואין לו צורה, דבר בסיסי בטבע, המזון אליו נזקק האדם ביותר, חומר חסר צבע.

מתוך ”השם משמואל” עמדנו על כך ש”המלחמה” של הקב”ה באותם דברים שלבשו צורת רשע הייתה במים, להם אין צורה והם מורים את הצורות השונות.

מים חיים, נוזל שבתוכו התפתחו החיים הראשונים. המים מורכבים מן היסוד הקל ביותר בטבע, מחזור המים בטבע הוא בין הגורמים המרכזיים שמעצבים את פני הנוף שאנו מכירים, שכן המים אחראים במידה רבה לתהליכי בליה אשר הופכים סלעי יסוד לסלעים מטמורפיים, המים מייצגים תנועה אין סופית ומעגלית כאחד, מובילים ומשנעים חומרים ממקום למקום. המים גורם מטהר, רוב גופינו מורכב ממים.

מטרת סדנא

המשך של סדנת האדמה, ליצור דימוי של רטיבות באדמה היוצרת גמישות בתוכינו.

יצירות מסדנא 11

”עשיר השמח בחלקו” - סדנא מספר 12

פרקי אבות, פרק רביעי

”איזהו עשיר השמח בחלקו, שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא:”

משנה תורה - זמנים, הלכות לולב פ”ח

מצווה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידיים והזקנים ואנשי מעשה שהיו מרקדין ומספקין ומנגינין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות. אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע.

השמחה שישמח אדם בעשיית המצווה ובאהבת האל שציווה בהן, עבודה גדולה היא. וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להיפרע ממנו שנאמר ”תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב”. וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה. ועל זה הזהיר שלמה ואמר ”אל תתהדר לפני מלך”.

וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה. וכן דוד מלך ישראל אמר ”ונקלותי עוד מזאת, והייתי שפל בעיני”. ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני השם שנאמר ”המלך דוד מפזז ומכרכר לפני השם”.

כוזרי

אמר החבר, ותורת משה לא העבידה אותנו בפרישות, אך בדרך השווה... וכללו של דבר, כי תורתנו נחלקת בין היראה והאהבה והשמחה, תתקרב אל אלוהיך בכל אחת מהנה... כשתהיה שמחתך בכוונה ולב שלם, וכמו שהתחננונים צריכים מחשבה וכוונה, כן השמחה במצותו ובתורתו צריכה מחשבה וכוונה, שתשמח במצווה עצמה, מאהבתך המצווה בה ותכיר מה שהטיב לך בה, כאילו אתה בא באכסנייתו קרוא אל שולחנו וטובו.

גמרא שבת ל':

”ושבחתי אני את השמחה” - שמחה של מצווה, ו”לשמחה מה זה עושה” - זו שמחה שאינה של מצווה. ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצווה שנאמר ”ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו ידי השם” אמר רבי יהודה וכן לדבר הלכה.

ניסינו לברר את המושג שמחה, מתוך ההגדרה של שלימות שבדרך. שמחה אינה מצויה רק כאשר מגיעים למטרה – אלא הדרך עצמה, כאשר היא מוגדרת ויש לה תכלית – היא השמחה. השלמות של אדם במה שיש לו (”שמח בחלקו”) וחוסר המרוץ אחרי ה”דשא של השכן”.

מטרת סדנא

לחוות ולהביע דרך היצירה את השמחה בגילוי אור קטן בדרך בה אנו הולכים במסע.

יצירות מסדנא 12

השמחה בשבילי משהו אמיתי נקי... הוא משהו בתוכנו שלא בא מבחוץ.
השמחה מצטיירת אצלי בצבע צהוב, ולכן צבעתי בצהוב. קרעתי חלק מהדף, כי באמת לפעמים לא הכול טוב ויש שריטות וחריטות. אבל למרות כל הקושי, שבדרך כלל הוא חיצוני, הפנים הוא צהוב וטוב.

ציירתי את החיים שלי הצבעוניים. כיסיתי את החיים שלי במסקינטייפ וצבעתי מעל בצהוב. זו השאיפה שלי, שכל החיים יהיו מושפעים מהשמחה, שלווה פנימית, השלמה עם עצמי, עם המידות שלי.

גם אם לאדם עושר ושפע אין לו שמחה אמיתית.
החומר אינו מהווה את מקור השמחה אלה החלק הרוחני.

”גלוי ונסתר” - סדנא מספר 13

פורים: גלוי (מגילה) - נסתר (אסתר)

מי מרום י”ג, הרב חרל”פ

זאת ועוד פורים הוא יום הבחינה על כך שקבלנו את התורה ברצון ללא אונס כלל, וכלל הוא שכל דבר המותאם לרצון ואין בו מן האונס, אין לו הספק לעולם. לזאת מתירים לנו בפורים את כל מאסרי הגוף, ומניחים לגוף לנהוג באופן טבעי... נמצא שבפורים הוא יום התגלות פנימיות רצונם של ישראל, וכל השנה היא הכנה לפורים. מה שבכל השנה נמצא בבחינת אתכסיא בפורים היא באתגליא. והדברים הולכים ומתעלים, הפנימיות של הנפש נעשית בפורים לחיצוניות של הגוף, ופנימיות חדשה וגדולה יותר נספגת בנפש. כך מתעלים הדברים משנה לשנה, מפנימיות לחיצוניות. אשרי מי שזוכה ליישר דרכו ולדעת את אשר לפניו להלך ולעלות מעלה מעלה, מדרגה לדרגה, עד אין קץ ותכלית הלך וגדול, הלך וגדול.

הדרך במסע אינה ידועה תמיד. כאשר אנו הולכים אחרי מדריך הוא היודע את המסלול, כמו אחרי הנשמה היודעת את מקור קדושתה. איננו יודעים היכן הולכים בשבילים, אנו מונחים ולעיתים נראה כי הדרך מוסתרת מאיתנו. אך עצם הידיעה, שאנו בדרך אל היעד, מאפשרת לנו תקווה ואורך רוח.

”אל תסתר פניך ממני” בקשה ותחינה, הנחני בדרך, שלא אטעה בה.

ליקוטי מוהר”ן, רבי נחמן מברסלב

”כשאדם נכנס בעבודת השם, אזי הדרך – שמראין לו התרחקות. ונדמה לו שמרחיקין אותו מלמעלה, ואין מניחין אותו כלל ליכנס בעבודת השם. ובאמת כל ההתרחקות הוא רק כולו התקרבות. וצריך התחזקות גדול מאוד מאוד לבלי ליפול בדעתו, חס ושלום, כשרואה שעוברים כמה וכמה ימים ושנים, שהוא מתייגע ביגיעות גדולות בשביל עבודת השם, ועדיין הוא רחוק מאוד, ולא התחיל כלל לכנוס בשערי עבודת השם, ועדיין רחוק מאוד... ונדמה לו שאין השם יתברך מסתכל עליו כלל... הן כל אלה ויוצא בזה צריך התחזקות גדול, לחזק עצמו מאוד מאוד ובלי להסתכל על כל זה כלל. כי באמת כל ההתרחקות הוא כולו התקרבות”

מטרת סדנא

להביע דרך היצירה את אי הידיעה שיש במסע.
כשיש מנחה אנו מובלים בדרך, אי הידיעה גורמת לנו למחשבות בדבר קרבתנו אל היעד.

יצירות מסדנא 13

יציאה למדבר – סדנא מספר 14

מעשה במרחב גדול שנפתח ובאדם שיצא אליו. הוא נכנס למרחב חדש לזמן מוגבל, לבדו, בעצמו, משאיר מאחוריו את כל מה שהכיר.

פרק הזמן שישהה שם הינו מספר שעות. כשיצא לבסוף, ידיו לעולם לא יהיו ריקות, הוא מביא עימו דברים שמצא שם או לפחות את אלה שהצליח לקחת עימו, הוא חוזר עם דברים חדשים שכדאי לכתוב אותם, לזכור אותם - כדי שאלו יהפכו להיות שלו.

מעשה היצירה במרחב הם הסימנים לקיום התהליך, החזרה למקום הידוע והמוכר פותחים מעגל חדש עם חוויה חדשה.

מהלך הסדנא במדבר

הגענו לנחל חוורים תחתון. הבנות יצאו עם צבעי מים, עפרונות, פנדה ופחם צבעוני. הגענו למקום המוקף סביבנו הרים וגבעות, ישבנו במעגל, והקשבנו מספר רגעים לשקט של המדבר, שקט והקשבה לטבע, לציוץ הציפורים, ללא תנועה, מעט תזוזה. הבנות קיבלו שקית ניילון ויצאו לשטח לאסוף חפצים מהאזור.

הבנות התפזרו לאחר הסיור הקצר, למשך שעה, על מנת לצייר פינה שמצאה חן בעיניהן, באמצעות חומרי האומנות שבידיהן: צבעי מים, עפרונות, פנדה ופחם צבעוני.

לאחר זמן מה אספתי אותן למעגל כדי לשמוע רגשות ומחשבות שעלו - איסוף והכנה לקראת המשימה הבאה.

חלק מהבנות סיפרו על מחשבות שעולות חלקן חשו רגיעה ושלווה, חלקן דיברו על בלבול, יותר מדי שקט, בדידות, מחשבות שעולות ללא שליטה.

באותו אזור יצאנו לציור לקראת שקיעה.

המקום מאפשר לצייר את השקיעה המשתקפת על ההרים. אנו נמצאים במקום נמוך ולכן איננו רואים את השמש אלא את ההשתקפות שלה על ההרים.

גוונים של שקיעה באזור מדברי, ציוץ ציפורים התרות אחר מקום ללינת לילה - הטבע מתארגן לקראת חשכה.

לאחר השקיעה חזרנו לנחל צין.

הבנות דיברו על תחושות של המדבר הנראה חסר, חסר חיות. בת אחת אמרה "אני כמו המדבר". הבנות שאלו למה את כמו המדבר? - כמו שנראה המדבר, אין בו כלום, אך כאשר מתבוננים בו רואים חיות, צמחייה, בעלי-חיים ועוד - כך אני...

בנחל צין ציפינו לקבל את פני הירח שיאיר עבורנו. התאריך הוא י' אדר, הירח זורח מאוד מוקדם. הייתה התפעלות גדולה מצד הבנות לראות שאנו מתרגלות למקום ואנו יכולות להסתדר ללא תאורה מלאכותית.

למדנו שהמעבר מיום ללילה בצורה הדרגתית מאפשר **הסתגלות לתנאי הסביבה**.

אנו מגלות יכולת של קבלה, אנו מקבלות את השינוי של הטבע.

בנות דיברו על סוג של עצבות, נוצר דיון על כך שכל יום זה קורה כשאנו בבית, אז מה קורה כאן? כאן הדבר שונה. הבנות הרגישו משהו מאוד חזק בלראות את רדת החשכה בטבע. התחלנו לדבר על בני האדם בעת העתיקה שהיו שוכבים לישון עם רדת החשכה וקמים מיד באור ראשון.

להיות ולהרגיש את **תנועת הטבע, יום-שקיעה-לילה** מאפשרת יצירת חוויה חזקה. במקום בו קורה מה שאתה כבר מבין בשכל, מתחילה הבנה חדשה, הכרה בבורא עולם. למרות שאנו יודעים שיש שקיעה בעולם, ויש מצב של רדת החשכה, בכל זאת נוצרת חוויה רגשית חדשה כאשר אנו צופות **בשינוי שחל בטבע** במדבר.

במעגל לקראת רדת החשכה, השמש שקעה ומפנה מקום ללילה, להעדר האור.

אני מדברת על נקודות המפגש בין האור לחושך. על השוני והתחושות שעולות בין השקט של היום לבין השקט של הלילה.

הבנות משתפות תחושות של הישרדות, חוסר אוניס, הטבע פועל ולנו אין יכולת לשלוט במה שקורה, אפסיות האדם.

אני מדברת על בהירות השמים במדבר, כתוצאה מכך שאין זיהום אוויר, ניקיון האוויר של המדבר, נקי יותר - מזכך יותר, לכן הכוכבים מאירים יותר.

במקום נקי יש אפשרות להתנקות, להבין את מה שלא מבינים קודם לכן.

בלילה, מרים ברוך חלפי

בלילה נושמים הכוכבים
כפרחי הלוטוס הם שטים במרום
לחי התפוח של ילד קטן
גלגל עיני שיודע לראות בחלום
הגל הרוגש של הים
לעולם לא ידום

בשמים הישנים
דולקים הכוכבים
שירת הצרצרים
מרעידה אוירים
מקהלה לילית
הומה.

יש חיים בשקט, בלילה, חיים אחרים – שונים.

מתוך הישיבה במעגל אנו מגלות שיש התנסות חדשה. ננסה לצייר כשאין אור. הבנות לקחו את פנקסי המסע ואני מזמינה אותן לצייר. למחרת בבוקר כששוב יהיה אור, נוכל לראות את שציירנו. הן נענות ויושבות לצייר ולכתוב במשך חצי שעה.

המדבר עם מאפייניו המיוחדים מזמין תחושות ורגשות חדשות וישנות כאחד, קשות וחזקות, מרגיעות, אך באותה מידה מפחידות ומבלבלות. אירועים שהנפש שדחקה עולים פתאום מתוך השקט וההתבודדות של הבת עם עצמה.

המעגל שנשמר לאורך כל הסדנא, מהווה מיכל שמחזיק רגשות שעולים. היכולת של הקבוצה לקבל ולשמוע גם דברים שלא ממש מובנים אפשרה התקדמות ויצירת מרחב המאפשר חוויה.

מהמקום הנמוך של מפגש נחל חוורים תחתון ונחל צין, אנו עולות למעלה לארוחת ערב. עצם העלייה מאפשרת שינוי.

היינו במקום נמוך מבחינה טופוגראפית, הצלחנו להעמיק לתוך מחשבות פנימיות ועמוקות שבתוכנו, הגענו למגע עם מחשבות, רגשות וחוויות.

ראינו שהמדבר מאפשר משהו פשוט וראשוני.

לאחר ארוחת ערב אנו יושבות במעגל על החול המדברי.

תמונות פסיכולוגיות, ניצה אייל

החול הוא עוד דרך להתחכם עם הזמן. שם נחלש התקתוק החיצוני של השעון ומתחזק התקתוק הפנימי. אנו עוצרים ומקשיבים לשעון האישי שבתוכנו, הוא מאפשר רגיעה מהריצה קדימה וקוצב זמן נדיב, ולפעמים אין סופי. זה הזמן שלנו ולא של אחרים.

במהלך כל השהות שלנו במדבר היינו ללא טלפונים סלולאריים. דברנו על הניתוק מהתקשורת הסלולארית. אנו פועלות על פי מה שקורה כאן ועכשיו. דיברנו על ההתנהלות שלנו כל אחר הצהריים.

כל הפעילות נוצרה ללא התבוננות בשעון, אלא מתוך **התבוננות בתנועה של השמש** - לפי תנועת השמש הפסקנו והתחלנו סדנא.

התנהלנו על פי הטבע, ללא שום גורם מלאכותי – הרגשה של משהו נקי.

יצאנו למסע קצר מבחינת הזמן, מסע המכיל בתוכו חוויות גדולות הרבה יותר מהזמן הנתון. אנו נמצאות כביכול במקום אחר ובעולם אחר.

הבנות התייחסו לרוח כצליל משמעותי במדבר.

הרוח במקום שקט ופתוח יוצרת הד שונה. פתאום יש תחושות שונות לדברים רגילים יום-יומיים. כאשר אנו נמצאים בתוך מבנה, הרוח נשמעת בצורה שונה לחלוטין בהשוואה למקום פתוח.

מרים ברוך חלפי

קול

קולי

קול נודד במרחב

מחפש

את ההד

וההד

רוחק

ורוחק

עד אינות

כשאין

כשאין מלים לשיר -

עולים קולות הנפש השותקת

חוטים

חוטים דקים

שזורים במוחנו

חוטים דקים

נושאים את העולם

הקולות מעוררים בנו תחושה של פחד, מודעות וערנות גבוהות מהלא ידוע. אנו ערים ורגישים יותר לכל מה שקורה, כשאנו נמצאים לבד במקום מנותק במדבר. קיימת תחושה של ריקנות. יש לנו רק מספר חפצים, חומרי היצירה מצומצמים, הכול קצוב ומדוד. אין לנו את כל מה שאנו רוצים. מתוך כך יש מקום לנפש להקשיב, לברר ולהיות. הנושא של להיות כאן ועכשיו נדון בשיחה זו. נושא זה עלה בגלל הניתוק מהעולם המוכר והמתקשר.

הפחד להיות לבד - בנות דברו על הפחד להיות לבד. מעט עצבות ירדה על הבנות, כאשר ציינו את הבלבול שנוצר אצלנו בעקבות השהייה במדבר, מתוך תחושת הקטנות, הגעגוע למוכר והרגיל, והגודל של הטבע שניצב מולנו ושאנו לא יודעות לעכל אותו לתפוס אותו.

חיבור לאמונה שאנו לא לבד, אנו חווים את ההשגחה של הקב"ה, הכול מתנהל בטבע בצורה כל כך נכונה, עד כדי התפעלות והכרה שהאני שלנו מוגן.

בנות רבות התפללו במהלך היום תפילת מנחה וערבית בצורה שונה ממה שמוכר ביום יום השגרתי.

דיברנו על הניגודים, הניגוד בין פנים לחוץ, הניגודיות שיש במדבר המתבטאת בתנאי הטמפרטורה השונים בצורה קיצונית בין היום ללילה.

שקט חיצוני במדבר לעומת רעש פנימי שקשה לשאת. בנות דברו על שקט ועל מחשבות מטרידות שלא נותנות מנוח. אי יכולת להתנתק לחלוטין, למרות השלווה והרוגע, הראש השכלי עובד שעות נוספות ולא מרפה.

הבנות דברו על פשטות, פשטות מאוד לא מתוחכמת אבל מאוד בעוצמה גבוהה מאד.

לאדמה יש שפה, במדבר רואים את שפת הסימנים של אדמה.

סיפור על בדואי שמכיר את שפת המדבר.

בעצם ההמצאות שלנו במרחב לא מוגן, ללא קורת גג, גורמת לנו למצוא דרכים לשרוד בטבע. ידיעת שפת האדמה מאפשרת לאנשים שחיים במדבר לחיות ביותר ביטחון.

מאוחר בלילה, הרב ישי העביר יחידה:

עם ישראל מתהווה במדבר, המדבר הוא "דף חלק". הכול שם פשוט, עניו. אין שם ביטוי לכוחו של האדם, לציוויליזציה. אין שם "כוחי ועוצם ידי". זו "ארץ בראשית". במדבר אדם הולך אל עצמו. "מי שאינו עושה עצמו כמדבר (הפקר) אינו יכול לקנות תורה". על כן תורה ניתנה במדבר - ולא בארץ ישראל. מנהיגי האומה, משה ודוד, נלקחים מהצאן אותו הם רועים במדבר. זה המקום של האדם להתבודד ולהיות עם עצמו.

"מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה" וגו' כדי להגיע לחיבור עם ה'. להתרפק על הדוד - יש לעלות מן המדבר דווקא. במדבר רואים את האופק. אין דבר שעוצר את המרחבים העצומים. שם ניתן להתחבר עם "האין סוף". (תרתי משמע)

מוטי נייהוז, מנהל התיכון, העביר יחידה בנושא התנאים שיש במדבר:

על המים והאנשים שחיו במדבר.

על בנייה ויצירת תנאי חיים המאפשרים הישרדות בתנאי המדבר.

בעלות השחר

הרב ישי העביר יחידה נוספת בנושא האור, האור הולך ועולה.

המשמעות הגדולה של האור - כשהוא עולה מן החושך. החושך הינו העדר. עצב, עצירת החיים. כלום לא קורה, אין התקדמות.

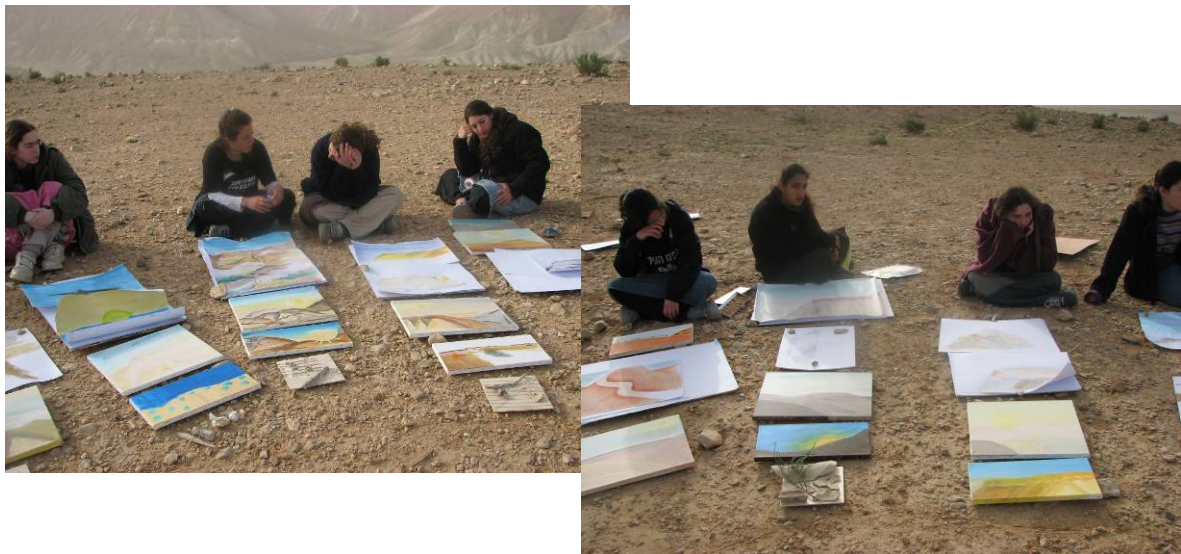
האור מקור כל החיות. "עוטה אור כשלמה" - זו ההקדמה ל"ברכי נפשי". כדי לעורר את ההתפעלות מ"הרים גבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים" וכו', צריכים את ההקדמה של "עוטה אור". שלל הצבעים והגוונים - הם תוצר של קליטה והקרנת אור. יש עוצמה אדירה במעבר בין הניגודים של קודש וחול אור וחושך.

"יום השישי ויכולו השמים". "ישמחו השמים ותגל הארץ". שם ה' חתום בראשי תיבות על החיבורים שבין הניגודים הגדולים.

בחושך אנו זקוקים למידה רבה של אמונה, "ואמונתך בלילות" "אמת ואמונה". ביום אנו איתנים, "אמת ויציב".

בסיום היחידה, הבנות התפללו תפילת שחרית בשדה בוקר כשהן צופות לנחל צין. לאחר מכן הבנות יצאו לציור זריחה, בטכניקות שונות על מצעים שונים. לסיום הסדנא, הבנות יצרו סוג של פיסול עם חומרי הטבע שאספו יום קודם, דרך יצירת סיכום זו הבנות הביעו במילים את החוויה שהייתה להן ואת שהן קיבלו מהמדבר.

הסיכום היה מרגש ומעצים.

”שזירה” - סדנא מספר 15

לאחר שחזרנו מהסדנא במדבר, הרב ישי שיחזר בקצרה את כל הנושאים שלמדנו יחד בבית מדרש יוצר. עברנו על הרעיונות המרכזיים שהיו.

הבנות התבקשו לנסות ולארוג את מה שהן קיבלו בדרך עם המפגש האמוני ועם הלימוד והיצירה האומנותית.

במליאה, לאחר היצירה, נוצרה תחושה ברורה שהדרך ידועה, אך דברים רבים התחדדו ויצרו מיקוד ברור יותר. נוצר משהו חדש שקשה להסביר במילים, יש תחושה שקיבלנו הרבה.

תלמידה אחת אמרה אני רואה את הדברים בעין אחרת. ידעתי הכול, אך הכול נראה שונה לחלוטין.

תלמידה אחרת סיפרה שיש דברים מחוברים ויש דברים שפשוט רכשתי אך עדין לא מחוברים עד הסוף.

יצירות מסדנא 15

עבודות של תלמידה המציגה תהליך שלם של בית מדרש יוצר

סדנא 1 - התחלה חודש אלול

העבודה הראשונה בבית מדרש יוצר, מבטאת את ההרגשה של יציאה לדרך, ציפייה, תקווה לקראת מה שהולך לקרות בתהליך. ציירתי עיגולים שמבטאים את המעגלים שלי בחיים. העיגולים צבעונים, יפים, שלמים, לא נוגעים אחד בשני אלא קשורים בחוטים.

בשנה האחרונה הייתה לי הרגשה של חוסר סדר בחיים, הרגשתי שבדיוק זהו הזמן הנכון להיכנס לתהליך של התחדשות וגילוי, בעיקר על עצמי. זה אולי מה שיסדר לי קצת את כל המעגלים בחיים שעד עכשיו היו באי סדר וגרמו לי כל הזמן לתחושה של בלבול ותסכול.

העיגול הוא דבר שמבטא שלמות, רצון להיות שלמה עם עצמי. העיגולים שלי קשורים אחד לשני בקשר של מתנה שמבטא דבר טוב, מפתיע, חדש ומרגש.

סדנא 2 - אורות התשובה, יוצאים לתהליך

התעסקתי בשאלה בעניין דרך ומטרה, מה יותר חשוב, האם המטרה מקדשת את האמצעים? מה קורה אם לא אממש את המטרה לה ציפיתי? העיגול ביצירה הוא המטרה - נראית עמוקה, מפחידה ומעורפלת, יש בה עומק. אך היא שלמה, סביבה כרוכה הדרך - סבוכה וארוכה.

הדרך והמטרה שלי מחזיקים זה את זה, הם קשורים ואוחזים אחד בשני. אדם לא יכול לצאת לדרך בלי מטרה כלשהי, מצד שני למטרה – התוצאה - אליה אגיע בסופו של דבר, אין משמעות אם הדרך הייתה לא משמעותית עבורי. הדבורים שאני חווה בדרך, הם מממשים בסופו של דבר את המטרה, גם אם יש נפילות וקשיים, הם יעצבו את המטרה, אפילו בצורה משמעותית יותר.

סדנא 3 - רגע לפני הכניסה לדרך החדרים הפנימיים

דיברנו על החדרים הפנימיים שלנו, רגע לפני היציאה לדרך, איך אנחנו רואים את החדרים הפנימיים שלנו. לא ממש הצלחתי לתאר את החדרים, לגעת במה שקורה בפנים, לכן תיארתי אותם מבחוץ. החדרים עשויים מרשת - לא נותנים לי להיכנס לגמרי, אך מצד שני נותנים מקום להציץ פנימה. אנחנו לא מבינים בדיוק מה אנחנו רואים בפנים, כל מיני חומרים וצורות שלא ממש ברורים לנו אבל משדרים נעימות. החדרים תלויים באוויר, הם כל הזמן בתנועה, קשה לי לתפוס אותם ולגעת בהם, וגם כשאנחנו נוגעים בהם אנחנו לא יכולים להחזיק בהם חזק ולאורך זמן, בגלל הרשת שדוקרת אותנו.

הרגשתי חוסר יכולת להגיד בדיוק מה קורה לי שם עמוק בנשמה, זה דבר שהיה לי רחוק עד עכשיו, אף פעם לא התעסקתי בזה, ולכן בשלב הראשון יש בי מצד אחד סקרנות וצורך לגלות, ומצד שני פחד וחוסר רצון להיכנס לזה.

סדנא 4 - מלבשו

דיברנו בסדנא על תהליך של תיקון שלא הושלם במועד. שאלתי את עצמי האם יש משמעות לתהליך כזה? בדיוק באותו שבוע התחלתי ללמוד את הספר "מסילת ישרים". בהקדמה לספר כתוב "ראה כי אין דברי החסידות ועניי היראה והאהבה וטהרת הלב - דברים מוטבעים באדם עד שלא יצטרך אמצעים לקנותם!" המידות שלנו, התכונות והרגשות הם דברים שמוטבעים בנו ובנשמה שלנו כל כך חזק, בדיוק כמו התכונות הפיזיות, אכילה שתייה הליכה וכו', אנחנו רק צריכים ללמוד איך להשתמש בהם.

"אך מאין תבוא החכמה הזאת בלב האדם אם לא יבקשה" כלומר אם אני רוצה למצוא את הדברים האלה, להכיל אותם

ולממש אותם בעצמי, אני חייבת להיכנס לזה עד הסוף, לרצות את זה, לחפש את זה, ואז אגיע למטרה, למידות הטובות, המתוקנות. כלומר- הרצון הוא מה שחשוב פה! אם יש בי רצון- זו כבר תוצאה!! לפעמים לא חשוב מה אני ארוויח בסופו של דבר מהתהליך, ואם אשיג את המטרה לה קיוויתי.

ביצירה רואים את הדרך שלי, ובמהלך הדרך מצטרפים כל מיני צבעים אשר מעשירים את הדרך, אלה דברים שרכשתי בדרך, עד שבסופו של דבר הם הופכים לדבר המשמעותי. אפילו אם התהליך לא הושלם ונקטע באמצע - אם היה רצון זה הדבר החשוב והמשמעותי עבורי.

סדנא 5 - וישכם אברהם בבוקר

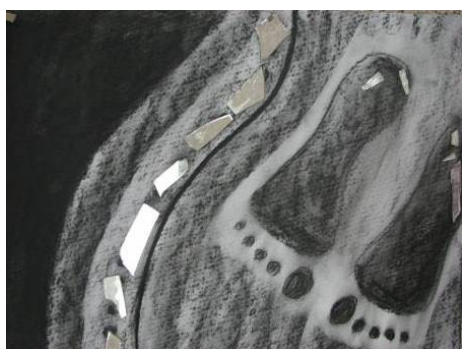
דיברנו על הקשיים שעברו על אברהם בדרך לעקדה, הקשיים איתם הצליח להתמודד כדי לקיים את הציווי ולעמוד בניסיון שהי' נתן לו. גם בתהליכים שאנחנו עוברים ביומיום, אנחנו מתמודדים עם קשיים, התלבטויות, שאלות, תהיות.

אני אישית מרגישה הרבה פעמים הרגשה של כבדות, אין לי כוח להמשיך בעבודה הזאת, לחפור לעצמי בנשמה. יש כוחות שמושכים אותי למטה, למקומות יותר קלים, ברורים ופשוטים.

בתחתית העבודה מצוירים קווים ישרים, שעולים כלפי מעלה ויוצרים ספיראלות צבעוניות, מסובכות אחת בשנייה. יש ניגוד בין

הפשטות של הקווים לבין העומס בספיראלות. מבחינת הקומפוזיציה- התמונה נראית הפוכה. הכובד של התמונה נמצא למעלה, אנחנו כאילו נמשכים כלפי מטה, קשה לי לטפס במעלה התמונה, במעלה הדרך - אל המטרה. אך אנחנו צריכים להתגבר על עצמנו ולהתמודד עם הקשיים שצצים לנו בדרך. הקשיים משפיעים על הדרך, ונותנים בה מהצבע שלהם. גם לקשיים יש חלק בדרך אל המטרה.

סדנא 6 - כתיבה יוצרת

דמיון מודרך, יציאה למסע. אנחנו עוזבים את הקיים, פוגשים בדרך דמות, חפץ, נופים לא מוכרים.

מה ההרגשה שלי במהלך המסע?

בתמונה תיארתי את הפחד שלי שתופס אותי ברגעים מסוימים מהמסע, מהדברים הלא מוכרים לי בדרך, הרגשה של לחץ, עוד רגע אני נופלת לתהום. ומצד הדרך

המראות - שמזכירות לי את עצמי, מאיפה באתי, מה המטרה שלי, מי אני בכלל, והם הדברים שמאירים לי את הדרך.

סדנא 7 - נשיות

לא התחברתי לנושא של הנשיות, אני לא יודעת ממש למה, אבל זאת הייתה סדנא לא משמעותית עבורי ואפילו לא כתבתי אחריה שום דבר על העבודה שלי. אולי בגלל העבודה בחימר, או שאולי בגלל הנושא שלא מצאתי את החיבור שלי אליו. אני בטוחה שזה דבר שנמצא בתוכי אבל אין לי את היכולת להגדיר בדיוק מאיזה מקום אני מתחברת אליו.

נראה לי שנשיות זה נושא שמתעסק בעדינות שבאשה, ברגשות עדינים עמוקים וכו', ואולי קשה לי להודות שהדברים האלה באמת נמצאים בתוכי, למרות שהם בוודאי ישנם, אני בטוחה שעם הזמן אגלה אותם, אבל נכון לעכשיו לא מצאתי דרך להתמודד עם הנושא הזה, להתחבר אליו ובמיוחד לא להביע אותו בעבודה.

סדנא 8 - שמיטה

סדנא 9 - הבאר הפנימית

את הכוחות הפנימיים שלי, את הרגשות העמוקים, אוכל לגלות רק ע"י עבודה עצמית, חפירה בבאר שלי. במים נגלה את ההשתקפות שלנו.

יש בזה איזשהו פחד - פתאום באמצע החיים להתחיל לחפור לעצמך בנשמה. למה בכלל לעשות את זה? טוב לי עם מי שאני! (...?)

ביצירה מתבטאת ההתמודדות הזאת, עם החפירה בבאר האישית שלי. מצד אחד פחד, חוסר יציבות, חוסר נעימות, קומפוזיציה לא מסודרת, פינות חדות, צבעים מעורפלים, מנוגדים - יוצרים מתח. מצד שני - הדבר שנותן לי את הרגשת היציבות בתמונה הוא העיניים, שמבטאות את הנשמה שלי, הדברים הפנימיים, עם כל הכוחות הכי עמוקים שלי אני עוברת את התהליך הזה, אני צריכים ללכת עם האמת שלי וזה מה שנותן לי את הרגשת הביטחון בסופו של דבר.

סדנא 10 - אדמה, פוטנציאל

דיברנו על אדמה, כהמשך לבאר - הרי את הבאר שלנו
אנו חופרים באדמה.
באדמה טמון פוטנציאל, שצריך לממש אותו. אפשר
לזרוע בה זרעים, שבסופו של דבר יהפכו לעץ - חיים.
אפשר לבנות בה, ליצור בה. אך אם נשאיר אותה ככה
סתם- לא יצא ממנה כלום.
והרי האדם אותו דבר - לכאורה אדם נולד תמים,

טהור, והמטרה שלו בעולם הזה היא לממש את הפוטנציאל שלו, ע"י היכולות שנתן לו הקב"ה.
באופן אישי אני מודעת לעצמי, מכירה את התכונות שלי, גם הרעות וגם הטובות. אני יודעת
להעריך את עצמי.

אני יודעת מה הפוטנציאל שלי ולמה אני מסוגלת. אבל על מנת לממש את הפוטנציאל האישי
בשלמותו, אני צריכה קודם כל להיות שלמה עם עצמי, להיות שלמה עם מה שאני משדרת ונותנת
מעצמי לסביבתי. בעבודה הזאת ציירתי בהקטנה את כל היצירות שהיו עד עכשיו מהבית מדרש
יוצר, ותליתי אותם על קולבים, ויחד בשורה תליתי אותם מהתקרה. יש בזה אמירה - הנה אני, זה
מה שעברתי, אני מוכנה לשתף אתכם, אני מודיעה לכם - זאת אני וככה תקבלו אותי!

סדנא 11 - מים

דיברנו על מים, שהם מה שאנחנו מוצאים בתוך הבאר.
המים הם חיים - כמו התורה שבלעדיה עמ"י לא יכול
להתקיים, מקור החיות שלנו.
במים יש עומק, אינסופיות, צבעוניות. אלו דברים שאנחנו
יכולים למצוא גם בעצמנו אם רק נחפש. אנחנו נוטים
לראות את המים בצבע כחול, אבל בעצם אין להם צבע - הם
שקופים, המים מקבלים את הצבע שלהם ממה שמשקף
בהם, מהסביבה. זוהי דרך הסתכלות על החיים - דברים
שכל כך מובנים לנו מאליו, הם הדברים החשובים באמת
בחיים שלנו. אנחנו צריכים ללמוד לקבל ממה שסביבנו.

השתמשתי במרקמים שונים - נייר, ניילון, נייר פצפצים. כמו המים שלהם יש הרבה מרקמים,
צורות וצבעים, ככה גם החיים שלנו כל כך עשירים ומגוונים, אנו צריכים למצוא את היופי הזה,
העומק. ככה נוכל לחיות את החיים שלנו בצורה הטובה ביותר.

בציור בולטת הזרימה, הנוחות, קל להתחבר אליו ולהרגיש חלק ממנו. אני מרגישה ככה ביחס
לתורה, למצוות, דברים שנראים כל כך לא נוחים, אולי כפייתיים, מרובעים. חז"ל מלמדים
אותנו- שכמו המים, ככה כל אחד יכול להתחבר לתורה מהמקום האישי שלו, מהדרך שלו, בצורה
שלו, וכמובן שזה דורש ממני הרבה עבודה עצמית.

סדנא 12 - שמחה

התמונה מתעסקת בשמחה, כיצד היא מתבטאת אצלי בחיים, מהי בשבילי שמחה מתוך שלמות.

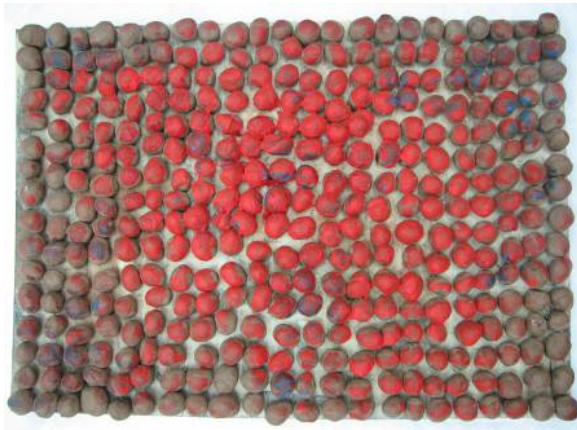
ציירתי תמונה של פיקאסו - שאני מאוד אוהבת. אני אוהבת את התמונה הזאת ספציפית, וגם את כל העבודות של האמן, כי זה מדהים בעיני לראות בכמה תחומים של האומנות הוא נוגע, כל כך הרבה סגנונות, ואני פשוט נהנית להסתכל וללמוד מהעבודות שלו.

השמחה שלי בחיים מתבטאת מתוך הזרימה הזאת, הכיף, הפשטות, לצאת מהמסגרות, מהקיבעון ופשוט להיות מי שאתה בדרך שלך. מצד שני על הציור מצוירים קווים שמכניסים אותו לאיזו שהיא מסגרת, בצד מצויר בסיס לרישום של פנים, ע"פ החוקים הקבועים של פרופורציות וחלקים. זה מנוגד לאווירה הזורמת שבציור, אבל אני

מרגישה שכדי להיות שלמה עם עצמי - לא מספיק לעשות רק מה שבא לי אלא אני צריכה בכל זאת להכניס את עצמי למסגרת מסוימת, אני צריכה למצוא את השילוב של זרימה בתוך המסגרת.

וגם אם זה נראה לי בהתחלה לא נוח ולא טוב, בסופו של דבר זה הדבר הנכון בשבילי.

סדנא 13 - גלוי ונסתר

דיברנו על גילוי והסתר של השכינה, גילוי והסתר גם בחיים האישיים שלנו מתוך זה שאדם עובר תהליך כלשהו.

אנחנו לא תמיד יודעים לקראת מה אנחנו הולכים, הרבה דברים נעלמים מאיתנו, אבל אם נאמין בדרך שלנו, במטרה, בשאיפות, אם נהיה כנים עם עצמנו, נוכל לגלות הרבה דברים.

הרבה פעמים בדרך אני מרגישה כאילו אני הולכת

בחושך, דרך אינסופית, לא ברורה. אבל רק במבט לאחור, אפילו אחרי הרבה זמן, אגלה מה הרווחתי ומה קיבלתי באמת. יצרתי כדורים מחימר, הרבה כדורים שמסודרים בשורות. זה היה סיוט לעשות כל כך הרבה כדורים, קשה, מייאש, נראה חסר טעם. אם נסתכל עליהם כבודדים הם יראו לנו חסרי משמעות, אבל בסופו של דבר כשהם מסודרים זה ליד זה אנחנו מגלים את היופי שבזה, את המרקם, התוצאה. אז גם מתפרש עליהם הצבע, שמאיר אותם, שמבטא את סופו של התהליך, את מה שאדם מקבל, ומבטא אפילו בעוצמות יותר חזקות ממה שחשב וקיווה לו במהלך הדרך.

יצרתי קולאז', ערבוב מוחלט של חומרים וצבעים. צמר, זכוכית, עיתון, ניילון...

לא ממש הצלחתי להגדיר במדויק את מה שקיבלתי מהתהליך הזה, אבל באמת התמונה ממחישה את הכיף, היופי, הזרימה... אני בטוחה שקיבלתי הרבה דברים, אפילו אם אני עדיין לא מודעת אליהם, זה יכול לקרות בעוד הרבה זמן, ואפילו לא במודע.

יכול להיות שאדם אשר סתם מסתכל על התמונה לא רואה בה כלום, זה יכול להיות אפילו מכוער בעיניו, אבל אני מוצאת בה את היופי האישי שלי, את העומק והרגש שאני מצאתי בעצמי.

פרויקט שניתן בכיתה י"א כהכנה לפרויקט הגמר בכתה י"ב הפרויקט מצורף כיוון שהוא מושפע באופן ישיר מבית מדרש יוצר

פרויקט - תהליך

התלבטתי באיזה נושא לעשות את הפרוייקט, הסתכלי בדפים מהסדנאות בבית מדרש יוצר. הדבר שהכי בלט לי הוא הדרך, התהליך שאדם עובר.

עבודה 1 - כניסה לתהליך

השתמשתי בבד לבן, על קנבס. צבעתי אותו בצבעי אקריליק. מסביב מלופפים חוטים. הכניסה לתהליך הזכירה לי את העבודה השנייה מבית מדרש יוצר, עיגול מלופף בחוטים - דרך ומטרה אוחזים זה בזה. הם מחזיקים זה את זה, תלויים זה בזה. התמונה משדרת אוירה של פחד, בלאגן, חוסר רצון להיכנס לתהליך. מדוע שארצה פתאום באמצע החיים לשנות דבר בחיים שלי? אין לי כוח לזה.

התמונה לא מאפשרת לנו להיכנס, יש בה משהו מדכא ומרתיע. בין הקיפולים של הבד מוסתרים כדורים קטנים מזהב, פייטים, ניירות. הם בעצם דברים שמסתתרים בתהליך שלי עצמו, דברים שאקבל, שאפגוש בדרך. החוט הוא הדרך שלי - מסובכת, מפותלת, יש קשרים שצריך לפתוח-מקומות בעצמי שאני צריכה לפתוח, לחשוף, אבל אין לי רצון לעשות את זה.

עבודה 2 - בתוך התהליך

אני נמצאת בתוך התהליך. במקום עם בד אטום - עבדתי על אותו עיקרון, רק עם ניילון. ברור שהתמונה הזו היא המשכה של התמונה הקודמת, אותו עקרון של קימוטים, חוטים. דרך ומטרה מחזיקים זה את זה. מצד אחד יש פה התבהרות, יותר נוחות ועליזות, כבר יותר קל לי אחרי שעשיתי את הצעד הראשון ונכנסתי לתהליך. אני מסירה את השכבות, דברים מתגלים לי, נעשים שקופים יותר.

אני מגלה דברים עמוק יותר בעצמי. ההפתעות שבדרך כבר גלויות, אך בכל זאת - גיליתי דברים שלא ציפיתי להם בכלל. ברור שיש גם קשיים, הדרך מתפצלת - באיזו דרך אבחר? מה יהיה לי הכי טוב? כיצד ישפיעו ההחלטות שלי עכשיו על המשך? העבודה האישית שלי לא נגמרת - יש לי עוד הרבה מה לגלות.

עבודה 3 - הכסא

הכסא מבטא קושי ספציפי במהלך הדרך שלי.
הכסא כשלעצמו - מבטא צורך בסיסי של האדם לשבת, לנוח, לעזוב את הכל, לא לחשוב על כלום. הכסא צבעוני - קורא לנו לבוא אליו, להתנתק מהתהליך.. למי יש כוח להמשיך?
אני נותנת לעצמי להתפשר, לעשות הפסקות. הכל ברור - צבעים תחומים בקווי מתאר, צבעים זורחים, שמושכים אותי אליהם. על הכסא הדבקתי נצנצים ופייטים שמוסיפים לאווירה הצבעונית והמזמינה.

בעצם זה צורך נורא הגיוני, נורמאלי, לעזוב את הכל. אבל האם זה הדבר הנכון עבורי לעשות? זה באמת מה שיוסיף לי עכשיו? אני מתיישבת על הכסא, ולא כל כך נוח לי... יש בי פחד להרוס. מה שבנתי עד עכשיו כל כך עדין, רגיש ועמוק, הישיבה על הכסא מלווה בחששות.

חז"ל מלמדים אותנו דבר חשוב - בספירת העומר, אדם שמפסיק לספור באמצע - זהו, נגמר, אין עוד הזדמנות. פספסת? נגמר! אתה לא יכול להמשיך בתהליך. הם מלמדים אותנו שאם אנחנו כנסיים למשהו, אז עד הסוף, אין התפשרויות, אין עצירות בדרך.

עבודה 4 - סוף

העבודה הזאת מבטאת אנשים שעברו תהליך, כל אחד מקבל את זה בצורה שונה. השתמשתי בנייר מקומט, עשיתי ממנו כדורים, ציפיתי כל כדור בחומר אחר - חוטים, צבע, סלוטייפ, אזיקונים וכו'. יש פה איזשהו מוטיב שחוזר על עצמו, חוטים עוטפים את המטרה.

הכדור בפנים הוא האדם, ומה שהוא השיג בדרך, וכל אחד סוגר את התהליך שלו בצורה שונה. אחד מחזיר אור לסביבה, אחד נותן לנו להיכנס, להציץ פניה, האחר אטום ושומר לעצמו את מה שעבר.

הנייר המקומט - אף פעם לא יתיישר. דברים שעברנו מוטבעים בנו עמוק, אנחנו לא יכולים לשנות את זה.

הכדור מבטא שלמות - הגענו ליעד הסופי, המטרה השלמה.

הכדורים תלויים מהתקרה - הם כל הזמן בתנועה, הדבר הזה מבטא את האינסופיות של התהליך. אדם אף פעם לא נשאר במקום שלו, הוא תמיד זו קדימה, תמיד יש לו עוד מה ללמוד ולאן להגיע.

התהליך של החיים שלנו אף פעם לא נגמר.